אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתקלד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ד שבט תרע"ט

נמען: הוריו, בנותיו ובני המשפחה (ולאמו ביידיש)

מבנו הרצי"ה מגיעים מכתבים, אבל אין קשר דואר עם רוסיה. הרב קוק מחכה לדברים ברורים מאחיו שמואל ומחתנו ישראל, שהיו בירושלים. צעיר בשם עליאש, שנסע לעבוד במשרד ציוני, ימסור להם פרטים. אילו היה קשר עם אחיו הרב דב בער, היה מזמינו לאנגליה. התנועה הירושלמית היא שתגן מפני ההפרעות של הציונות החילונית: החול והקודש, כל אחד בגבולו, יבנו יחד את בית ישראל, ולא בשעבוד בני תורה 'בקרן זוית מזרחית' - 'להיות עבדי ה' ולא עבדים לעבדים'.

עיקרי הדברים

- אין קשר עם רוסיה.
- בירור המצב בירושלים.
- קודש וחול כל אחד בגבולו.
- 'עבדי ה' ולא עבדים לעבדים'.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], י"ד שבט עטר"ת[2]. [י"ד שבט תרע"ט (1919), בלונדון. האגרת להוריו ולבני משפחתו שבארץ ישראל]

הורי היקרים עט"ר[3], בנותי ואחי ואחיותי וגיסי וצאצאיהם היקרים שליט"א[4] ברב טוב לאוי"ט[5].

תל"י[6] על החוה"ש[7] אשר עמנו, ועם צב"י[8] שי'[9] [צבי יהודה – הרצי"ה, שישב אז בסנקט גאלן שבשווייץ] שהננו מקבלים ממנו ב"ה מכתבים כסדרם. אמנם מרוסיה אי אפשר עדיין לקבל מכתבים, [בעקבות המהפכה ומלחמת האזרחים ברוסיה נותק הקשר עם בני המשפחה שם, ובהם אחיו הרב דב בער קוק] כי אין שום קישור מכאן לשם, יזכנו השי"ת[10] בקרוב לבשר ולהתבשר מיקירינו השרויים שמה אך טוב וחסד לאוי"ט.

על דבר הסכמת המצב, [ההזמנה לרבנות ירושלים; ראו כרך ג', אגרת תתקלב] הננו מחכים על דברים ברורים משמואל וישראל שי', [ר' שמואל קוק, אחיו של הרב קוק, ור' ישראל – ככל הנראה מבני המשפחה

---

1 ב"ה - ברוך השם

2 עטר"ת - השנה תרע"ט (1918/1919) - כתובה במילה "עטרת"

3 עט"ר - עטרת ראשי

4 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן

5 לאוי"ט - לאורך ימים טובים

6 תל"י - תודה לא-ל יתברך

7 החוה"ש - החיים והשלום

8 צב"י - צבי יהודה (בנו של הרב קוק)

9 שי' - שיחיה

10 השי"ת - השם יתברך

בארץ] שכפי הנראה היו בירושת"ו[11] ומסתמא יכתבו את החלטתם איך שנראה להם הדבר שמה, מהמכתבים שקבלתי מכם עד כה עדיין אין הדברים ברורים אצלנו. יישר השי"ת את דרכו לפנינו ויזכנו בקרוב לבוא אל הקודש, [הרב קוק שב לארץ באלול תרע"ט] ויסעדנו בימין צדקו לעבוד עבודתו ועבודת עמו בהר צבי קודש [על פי דניאל יא, מה] בטוב לבב ובאורח ישרה. אקוה שתקבלו בעה"י[12] ד"ש[13] מצעיר אחד יקר ובר אוריין חשוב מר עליאש נ"י[14], [ככל הנראה ד"ר מרדכי עליאש, עורך דין ועסקן ציוני, שהיה ממקורבי הרב קוק בלונדון, ולימים ציר ישראל הראשון בבריטניה] שהי'[15] אחד מהמקורבים שלנו, ונסע לעבוד באחד ממשרדי הציונים. ודאי ישתדל אי"ה[16] להתראות עמכם ולמסור לכם פרטי דברים מאתנו. חוץ מהעיכוב שלנו מצד ידיעת בירור המצב המקומי כשיזכנו השי"ת בחסדו לשוב לאה"ק[17], הנני קצת ג"כ[18] מעוכב עדיין בשביל טיפול הענינים פה. לו הי'[19] אפשר לבוא בקשר מכתבים עם הרד"ב[20] [אחיו של הרב קוק, הרב דב בער קוק, שנותר ברוסיה] שליט"א [אחיו של הרב קוק, הרב דב בער קוק, אב בית דין יליסבטגרד, שנותר ברוסיה] הי' נכון שיבא הנה, והי'[21] אפשר להיות נמצא בעדו משרה הגונה בע"ה[22], אבל כעת עדיין אין ע"ז[23] שום דרך, ירחם ד' על הארץ וישקטו כל המהומות בעולם ונוכל להחליף דברים במכתבים בתיקון המצב הכללי והפרטי. מקוים אנו שצב"י[24] שי' יבא בזמן קרוב אי"ה אלינו פה, ויחנינו השי"ת לנסע יחד ולעלות לציון ברנה, [על פי ישעיהו לה, י] ויראנו בישועתו בישע עמו ונחלתו וברוממות קרן ליראיו וחושבי שמו המושפלים עדי ארץ, [על פי ישעיהו כו, ה] ויתן בלבם להתאגד אגודה אחת לעבודת ד' ועמו ע"פ[25] דרכם הטובה דרך הקודש, מבלי שום עול חיצוני ושעבוד של כח זר.

וזהו מגמת פני בהתעוררות של התנועה הירושלמית, [תנועת "דגל ירושלים"] שאם נבין לאשורה את מגמת קודש שלה נדע שרק היא תוכל להגן בעדנו נגד כל אותן הפרעות, שהתנועה העומדת על יסוד החול, דמתקריא ציוניות, [שנקראת ציונות (ארמית)] מסבבת אותן בקרבנו, ואז יתישרו הדרכים, וכל המעקשים היו באים למישור, [על פי ישעיהו מב, טז] והחול והקודש בהיותם עומדים כל אחד בגבולו ועושים את תפקידם כראוי, יהיו שניהם בונים את בית ישראל, וסו"ס[26] ירומם הקודש גם את החול, ויסיר ממנו את סיגיו, אשר לא יצויר דבר זה ע"י[27] השעבוד של איזה חלק אנשים מבני תו"י[28] שמתלקטים תחת הדגל של חיי החול בהטפלם להם, בקרן זוית מזרחית, [רמז לתנועת "המזרחי"] ופועלים בזה להשפיל את ערך היסוד הקיים

---

11 בירושת"ו - בירושלים תבנה ותכונן

12 בעה"י - בעזרת השם יתברך

13 ד"ש - דרישת שלום

14 נ"י - נרו יאיר

15 שהי' - שהיה

16 אי"ה - אם ירצה השם

17 לאה"ק - לארץ הקודש

18 ג"כ - גם כן

19 הי' - היה

20 הרד"ב - הרב רבי שמות שמתחילים באותיות ד, ב (למשל: דוד + בנימין) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

21 והי' - והיה

22 בע"ה - בעזרת השם

23 ע"ז - על זה

24 שצב"י - שצבי יהודה (בנו של הרב קוק)

25 ע"פ - על פי

26 וסו"ס - וסוף סוף

27 ע"י - על ידי

28 תו"י - תורה ויראה

עדי עד בישועת ישראל, שהוא רוממות הקרן לקודש ד' בעזו וחפשיותו העליונה, להיות עבדי ד' ולא עבדים לעבדים. [על פי בבא מציעא י: "כי לי בני ישראל עבדים – ולא עבדים לעבדים"]

והשי"ת[29] יחננו ללכת בדרך ישרה, ועיני עורים תפקחנה [ישעיהו לה, ה] לראות אור חדש אור ד' על ציון ועל מקראיה, כאשר תצפה נפשנו הכמהה לתשועת ד' באמת על עמו ונחלתו, כנה"ר[30] ונפש בנם עבדם חותם ביראת הכבוד, אביהם ואחיהם דושו"ט[31] כה"י[32],

אברהם יצחק הכהן קוק

טהייערסטע אונד ליעבסטע מוטער לעבען [כאן פונה הרב קוק לאמו בייִדיש-גרמנית: "אמא יקרה ואהובה מכול". תרגום עברי של הקטע מובא בסוף האגרת] לאוי"ט.

ב"ה פאר אונזער געזונדהייט היר [על בריאותנו פה] און די גוטע ידיעות וואס מיר באקומען [והידיעות הטובות שאנו מקבלים] פון צבי יהודהן לעבען, מיט די האפענונג השם יתברך ואל אונז מזכה זיין אין גיכען צו זעהן זיך אין פריידען אויף אונזער הייליגע לאנד, [להתראות בשמחה בארצנו הקדושה] און מיר זאלע זוכה זיין פון אלע אפזערע ליעבענדע לעבען גוטעס צו הערען. פארלויפיג איז נאך די פארבינדונג מיט רוסלאנד ניט געארדענט, [לעת עתה הקשר עם רוסיה עוד איננו מסודר] האפענטליך בקרוב צו ערפרייט צו ווערען מיט זייערע גוטע בריעף. פארבלייב געזונד אונד מונטער, [הישארי בריאה ועליזה] ליבע מוטער, נאך גרוס אונד וונש דיין זאהן, חותם בברכה ויראת הכבוד,

אברהם יצחק ה"ק

תרגום

אמא יקרה מאד ואהובה מאד לאוי"ט.

ב"ה על בריאותנו פה והידיעות הטובות שאנחנו מקבלים מצבי יהודה שיחי'[33], בתקוה כי השם יתברך יזכה אותנו במהרה להתראות בשמחה בארצנו הקדושה, ונזכה לשמוע טוב מכל אהובינו שיחיו. לעת עתה הקשר (הדואר) עם רוסיה עוד איננו מסודר. נקוה בקרוב להשמח במכתביהם הטובים.

היי בריאה ושמחה אמא יקרה, כברכת ודרישת בנך, חותם בברכה ויראת הכבוד.

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

29 והשי"ת - והשם יתברך
30 כנה"ר - כנפשו הרמה
31 דושו"ט - דורש שלומו וטובו
32 כה"י - כנפשו היפה
33 שיחי' - שיחיו